

Vestvågøy kommune
Storgt 37
8376 Leknes

Mattilsynet
Distriktskontoret for Lofoten
v/ Distriktssjef Trond Kroken

DE HJEMLØSE KATTENE I STAMSUND

Oslo, 16.10.2007

Vi viser til Lofot-Tidende av 05.10.07 www.lofot-tidende.no/nyheter/article3038175.ece vedrørende hjemløse katter som holder til på Skjærbygga i Stamsund. Dette er katter som en gang har hatt eiere og avkom av disse. Kattene er et tragisk eksempel på hvilke liv hjemløse katter som har blitt sviktet av sine eiere får.

Det vurderes nå å avlive kattene, men dette løser ingen problemer på sikt fordi nye hjemløse katter vil etablere seg når de som er der nå er borte. Det er derfor gledelig å lese at Mattilsynet ved distriktssjef Trond Kroken vurderer andre metoder enn avlivning som for eksempel omplassering. Kroken nevner også at ved innfangning av kattene må man sørge for at ikke eide katter blir fanget. Mange steder har den såkalte omsorgsmodellen med kastrering og utsetting tilknyttet et omsorgsprogram med mat og varme steder for kattene, fungert bra og bør prøves først.

NOAH og Norsk Huskattforening viser til at loven setter klare begrensninger når det gjelder kommunens adgang til å avlive eide eller hjemløse katter. Vi viser til utredning av høyesterettsadvokat Tore Sverdrup Engelschiøn, der han tar for seg lovverket som beskytter både eide og hjemløse katter, og også tar for seg hvordan skadedyrforskriften må tolkes i forhold til selskapsdyr. <http://home.no.net/huskatt/katteutv.pdf>

Vi viser også til brev fra daværende Statens Dyrehelsetilsyn av 1999, der det fremkommer at det ikke er grunnlag for å hevde at hjemløse katter utgjør en større smittefare enn eide katter http://home.no.net/huskatt/brev_av_04.01.99_fra_SDHT_om_avliving_av_hjemlose_katter.pdf
Vi tar med utdrag av brev fra daværende Statens Dyrehelsetilsyn:

"Når det gjelder eventuell innfangning og avlivning i medhold av dyrevernløvens bestemmelser, kan dette utelukkende skje i de tilfeller hvor innfangning og avlivning ut fra en dyrevernmessig vurdering anses for å være nødvendig for å forhindre at dyret kommer "i fåre for å lida i utrensmål", jfr. dyrevernløvens § 2. Dersom det ikke representerer noen slik fare for uønsket lidelse om dyret får leve videre, kan man ikke med ryggdekning i dyrevernløvens bestemmelser verken kreve eller besørge dyret avlivet. Når det gjelder forholdet til husdyrløvens bestemmelser, må eventuell innfangning og avlivning være begrunnet i at man på den måten gjør det man finner nødvendig for å forebygge, begrense eller utrydde sykdommer hos dyr. Det er neppe grunnlag for å hevde at katter som kan defineres som eierløse representerer større eller annen smittefare enn katter som påviselig kan tilbakeføres til en eier. Det skal på denne bakgrunn vanskelig gjøres å kunne etablere en annen praksis for innfangning og avlivning i medhold av husdyrløvens bestemmelser i forhold til eierløse eller forvillede katter enn man kan gjøre i forhold til eide dyr. Konklusjon: Kattens status som eiet eller eierløs kan ikke tillegges selvstendig betydning når det gjelder spørsmålet hvorvidt dyret kan avlives i medhold av husdyrløvens eller dyrevernløvens bestemmelser."

Vi tar også med utdrag av høyesterettsadvokat Tore Sverdrup Engelschiøns utredning:

"Smittevernloven § 4 gir således kommunestyret og Statens Helsetilsyn adgang til å treffe vedtak om avlivning av selskapsdyr (herunder katter), rotter og andre skadedyr, men utelukkende når det er nødvendig for å forebygge en allmennfarlig smittsom sykdom (epidemi). Kommunehelsetjenesteloven § 4 a - 8 hjemler adgang for kommunestyret til å treffe vedtak om "retting" på en eiendom hvis forholdene der kan ha negativ innvirkning på helsen (for mennesker) og det skjer for å "forebygge ... sykdom, skade eller lyte", jfr. formålsparagrafen § 1 - 2. Vedtak om retting antas ikke å kunne gå ut på avlivning av katter, men kan muligens gå ut på at antall katter på eiendommen skal begrenses hvis slik begrensning er nødvendig for å forebygge sykdom, skade eller lyte. Under enhver omstendighet er reaksjonen, hvis rettingen ikke gjennomføres, kun illeggelse av tvangsmulkt, og ikke avlivning av katter. Husdyrloven § 3 hjemler avlivning av dyr, herunder katter, ved departementalt vedtak dersom det er nødvendig for å forebygge, begrense eller utrydde sykdommer hos dyr, eller for å hindre at mennesker smittes av dyr. Bestemmelsen er anvendt ved munn- og klovsyke og andre smittefarlige sykdommer. Som

Daværende Statens Dyrehelsetilsyn sier i sitt brev av 4 jan 1999 til distriktsveterinæren i Oslo, sitat: "at det neppe er grunnlag for å hevde at hjemløse katter representerer større eller annen smittefare enn eide katter. Det kan derfor ikke etableres noen praksis for innfangning og avlivning etter husdyrloven av hjemløse katter som er forskjellig fra det som gjelder for eide katter. Som påvist er det normalt ingen adgang til å fange eller avlive eide dyr overhodet, hva enten det dreier seg om katt, hund, sau, kyr eller tamrein".

Når disse lovbestemmelser nevnes her, er det fordi særlig kommunelegen i Elverum påberoper den nye Forskrift om skadedyrbekjempelse av 21 des. 2000 som hjemmel for innfangning og avlivning av hjemløse og forvillede katter under normale forhold, dvs avlivning uten at det foreligger slik alvorlig smittefare og sykdom som smittevernloven og kommunehelsetjenesteloven setter som betingelse for å ta livet av dyr. Her som dessverre for ofte ellers, er kommunene på villstrå når det gjelder forståelse av lov og forskrift. Forskriften er gitt i medhold av kommunehelsetjenesteloven og smittevernloven, og kan selvsagt ikke gå lenger enn loven selv. Ingen av hjemmelslovene til forskriften tillater innfangning og avlivning av katter uten i de nevnte ekstraordinære tilfellene av smittefarlig dyresykdom. Den kommunale forståelse av angjeldende forskrift er følgelig feil og må korrigeres for å unngå flere rettsbrudd fra kommunens side.

La meg tilføye: Selv om den nye skadedyrforskriften også gjelder "pattedyr... som kan overføre smittsomme sykdommer ..." , og således ordlydsmessig kan omfatte katter likesom hest, sau hund og ku, er det neppe tilsiktet med forskriften. Katt tilhører begrepsmessig selskapsdyr, mens skadedyr i vanlig språkbruk omfatter rotter, mus, veggedyr, kakerlakker og lignende. Samtlige av de forskrifter og rundskriv som oppheves ved den nye skadedyr- forskriften gjelder uten unntak bare skadedyr i egentlig forstand. Det tyder på at hverken katter eller andre større pattedyr omfattes av den nye forskriften. Til dette kommer at katter normalt sett ikke er mer smittefarlige enn andre dyr, og det gjelder også forvillede og hjemløse katter. Endelig gjentas at forskriften i likhet med de lover den utspringer fra, utelukkende gjelder i sykdomsmessig ekstraordinære situasjoner.

Konklusjonen er at disse lovene og forskrifter gitt i medhold av dem, utelukkende har anvendelse for å forebygge eller bekjempe smittsomme sykdommer, det vil si bare i ekstraordinære situasjoner. Under normale forhold er den eneste bestemmelse som gir adgang til å avlive katter fortsatt dyrevernavlovens § 6 annet ledd om avlivning av syke, skadede eller hjelpeløse katter som ikke kan bli bra og som vil fortsette å lide hvis de ikke avlives."

NOAH og Norsk Huskattforening oppfordrer Vestvågøy kommune om å ta den utfordringen det er å løse et menneskeskapt problem uten å ty til masseavliving. Dette gir en sterk negativ signaleffekt og er med på å bryte ned de holdninger og verdier som man gjennom lang tids holdningsskapende arbeid har forsøkt å bygge opp. I tillegg går kommunen ut over sin myndighet om det fattes vedtak om avliving av katter, uten at det foreligger dokumentasjon på at kattene utgjør en smittefare. Den dyrevernmessige siden av saken er det opp til dyrevernemnda/Mattilsynet å vurdere, og bare disse kan fatte vedtak om avliving av dyr i henhold til dyrevernavloven. Så langt har Mattilsynet vist forståelse for de problemer som de hjemløse kattene på Skjærbygga uforskyldt har havnet i. Vi håper derfor at kattene ved kastrering kombinert med et omsorgsprogram samt omplassering for de som egner seg til det, kan få et verdig liv, samt at det gjøres tiltak overfor befolkningen om å oppfordre dem til å kastre sine egne katter slik at ikke dette problemet fortsetter.

Med vennlig hilsen

Norsk Huskattforening <http://home.no.net/huskatt>
Bodil Eikeset
Ragnhild Schibbyes vei 36
0968 Oslo
E-post: beikeset@chello.no

For NOAH - for dyrs rettigheter
Jenny Berg-Rolness
E-post: jb-r@online.no